

KARLOVSKÝ ZPRAVODAJ

JARO 2019 | VYDÁVÁ OBECNÍ ÚŘAD VE VELKÝCH KARLOVICÍCH | www.velkekarlovice.cz

Vážení spoluobčané,

letošní zima byla po dlouhé době bohatá na sněhovou pokrývku, což ocenili milovníci zimních sportů i občané, protože díky pomalému odtávání sněhu do nezamrzlé půdy se obohatí hladina spodních vod a naplní se naše bystřiny, potůčky a vodní toky. Věřím, že díky tomu budou i naše lesy odolnější vůči stále se rozšiřujícímu kůrovci a zůstanou tak nadále zdravé a silné.

Letošní zima se projevila i v náročné zimní údržbě místních komunikací a chodníků. I když v některých obdobích pracovalo až 9 traktorů a 3 nakladače, nemohl být výsledek zimní údržby vždy dokonalý. I přesto si dovoluji pracovníkům zimní údržby poděkovat, protože často jezdili dlouhé hodiny bez přerušení a museli tak vynaložit vysoké fyzické a mnohdy i psychické úsilí. Velké poděkování patří i dobrovolným hasičům, kteří pomáhali hasit oheň na Oslovém u Adamů.

Zpráva ze zasedání zastupitelstva

V měsíci únoru se sešlo zastupitelstvo obce k projednání možnosti podání žádosti o dotaci u Ministerstva pro místní rozvoj ČR pro stavbu zpevněné plochy u obecního úřadu. Stávající plochy jsou ve šterkové podobě a jsou v široké oblasti v tomto stavu ojedinělé. Rozpočet investiční akce je 2,6 mil Kč, možná podpora ze strany MMR je 1 mil Kč. Pro obecní rozpočet by zůstala částka 1,6 mil Kč. Velikost vynaložené částky bude záviset na výsledku výběrového řízení v případě, že dotace bude obci přiznána. Přítomní zastupitelé po dlouhé diskuzi jednohlasně schválili podání žádosti.

Ukázalo se, jak vzdálené a v zimě špatně přístupné nemovitosti se těžko proti tomuto živlu brání. Velké úsilí hasičů, sousedů a vlastníků nemovitosti však dokázalo dostat oheň pod kontrolu.

Největší sportovní akce v regionu Valašska Horního Vsacka - Karlovská padesátka, by se rovněž nemohla uskutečnit bez ochoty a vysokého úsilí zhruba 140 organizátorů a pochopení vlastníků nemovitostí, na kterých se závod pořádá. Všem srdečně děkuji. Dětských a dospělých závodů se zúčastnilo 916 spokojených sportovců z šesti zemí, v čele s vynikajícími osobnostmi společenského a sportovního života (viz článek na str. 14).

Krásné a spokojené Velikonoce.

Miroslav Koňářík

Rovněž jednohlasně zastupitelé schválili odkoupení kinosálu U Potockých za částku 3,5 mil Kč. Všichni zastupitelé si uvědomují, že se jedná o nemovitost ve středu obce, kterou dlouhodobě na základě nájemní smlouvy obec užívá. Všechny následné investice budou směřovat do modernizace a přestavby kinosálu na přiměřeně velký kulturní sál včetně možného stavebního napojení na hotel Potocký.

Další zasedání zastupitelstva se uskuteční začátkem měsíce dubna.

Karlovská 50 po startu

Vyhlášení vítězů

Profesor Jan Pirk

Informace z matriky obce Velké Karlovice za rok 2018

Počet narozených dětí	21	Počet uzavřených manželství v obci Velké Karlovice:	
• chlapců	9		
• děvčat	12		
Počet přihlášených občanů do obce	38	Celkem uzavřeno 47 sňatků	
Počet odhlášených občanů z obce	59	• uzavřeno v obřadní místnosti OÚ	6
Počet zemřelých občanů obce	25	• uzavřeno v kostele	11
• 4 na území obce		• uzavřeno na jiném vhodném místě	30
• 21 mimo obec		• sňatky občanů Velkých Karlovic	5
		• sňatky občanů jiných obcí	42
		Počet obyvatel k 1. 1. 2019 -	2351

Jubilanti za I. čtvrtletí 2019

Josef Valigura	Alena Gelnarová
Marta Minarčíková	Josef Kysučan
Ludmila Korytářová	Zdeňka Škorňová
Anna Drozdová	Vlastimila Gelačáková
Metoděj Solanský	Ludvík Stoklasa
Karel Šturala †	
Pavel Pavelka	
Alžběta Vojteřová	
Marie Rudolfová	
Zdeňka Mužíková	

Informační centrum a muzeum Velké Karlovice

5.4.2019	divadelní představení Revizor v podání souboru KOS (Karlovský ochotnický soubor)
21.4.2019	Velikonoční jarmark s ochutnávkou chleba a doprovodným programem u muzea
26.4.2019	divadelní představení Revizor v podání souboru KOS
1.5.2019	Výstava plakátů (V případě opravy interiéru bude muzeum uzavřeno.)
4.5.2019	deniéra divadelního představení Revizor v podání souboru KOS
21.5.2019	Řemeslné úterý
28.5.2019	Řemeslné úterý
1.6.2019	Výstava ZUŠ
4.6.2019	Řemeslné úterý
11.6.2019	Řemeslné úterý
18.6.2019	Řemeslné úterý
29.6.2019	Malířské cesty okolo Soláně - autorská výstava MgA Kristiny Veroniky Veskové autorská výstava fotografa Dušana Kimmera

Milí spoluobčané, přijďte s námi přivítat jaro na velikonoční jarmark u Karlovského muzea dne 21.4.2019.

IC Zvonice na Soláni

23. 3. - 9. 5. 2019	Výstava Lidé a krajina mého srdce, kresby a pastely Josefa Poláška, doplněné verši básníka Ing. Miloslava Hrdého
6. 4. 2019	Valašsko a Slovákco v písni, pořad k 75. výročí sboru Karlovjanky, hosté - Děvčice z Vonice, CM Linda
21. 4. 2019	Neděle velikonoční s řemesly k poslechu hraje CM Soláň
11. 5. - 24. 6. 2019	Výstava obrazů Lucie Gelemové Hudební doprovod Felix Slováček
28. 6. 2019	20. Sečení luk na Soláni, soutěž o nejlepšího sekáče, vystoupí CM Soláň, Karlovjanky a Mužský sbor z Kunovic
29. 6. - 20. 8. 2019	20. Malířské cesty Malba, grafika, tapisérie akad. malířky Jiřiny Hartingerové
1.7. - 7. 7. 2019	Malířská škola na Soláni Týdenní kurz malování

Bohoslužby v kostele Panny Marie Sněžné o Velikonocích 2019

18. dubna	Zelený čtvrtek , mše v 18:00 hod
19. dubna	Velký pátek , křížová cesta obcí v 9:30 hod z Léskového, Velkopáteční obřady v 15:00
20. dubna	Bílá sobota , adorace u Božího hrobu, Velikonoční vigilie ve 20:00 hod
21. dubna	Boží hod velikonoční , mše v 8:00 a v 10:30 hod
22. dubna	Velikonoční pondělí , mše v 8:00 hod

VÝTĚŽEK TŘÍKRÁLOVÉ SBÍRKY 2019

VELKÉ KARLOVICE	115 746,-Kč
KAROLINKA	83 223,-Kč
NOVÝ HROZENKOV	155 527,-Kč
HALENKOV	93 549,-Kč
HUSLENKY	79 421,-Kč
ZDĚCHOV	34 719,-Kč
HOVĚZÍ	113 701,-Kč
CELKEM	675 886,-Kč

Výzva na obsazení pracovních míst

Základní škola Velké Karlovice, okres Vsetín nabízí pracovní místo ÚČETNÍ ŠKOLY.

Do 12.4.2019 mohou zájemci podat životopis s žádostí. Bližší informace na tel. čísle 724 292 232.

Obec Velké Karlovice vyhláší výběrové řízení na obsazení pracovního místa LESNÍHO.

Úvazek 0,5 (254 ha), požadováno středoškolské vzdělání, 5 let praxe v oboru, předpokládaný nástup do 1.7.2019.

Uchazeč předloží písemnou přihlášku včetně profesního strukturovaného životopisu a kopii dokladu o nejvyšším dosaženém vzdělání na adresu: Obec Velké Karlovice čp. 1, 756 06 nebo osobně na podatelnu obecního úřadu, nejpozději do 29. 3. 2019 do 13 hodin. Obálku označte heslem KONKURZ.

Zima na Soláni

Milí karlovští občané, nevím jak Vy, ale my tady na Soláni máme letošní zimy plné zuby. Nikdy jsem se na jaro tolik netěšila jako letos. Ne, že bychom nebyli zvyklí na sníh, ale co je moc je moc. Už hodně dlouho jsme neměli takovou nadílku a s přibývajícím věkem se stává lopata nějak těžší a délka chodníku delší. Největší problém nám způsobil plot mezi námi a hotelem. Žádná technika (kromě lopaty) se na ten kopec nedá použít. Nepřítelem byl i silný vítr a výrazné střídání teplot. Rozhodně nejsme jediní z Karlovic, kdo si letošní zimu opravdu vychutnali. V každém případě se k nám dostanete i hřebenovou cestou, tedy pokud nefouká a není po pás sněhu. Asi by bylo ideální, kdyby fungovalo koňské spřežení Čarták - Gigula.

Co z toho všeho vyplývá:

*Neohrazuj se plotem,
ohrazuj se přáteli,
přítel je dar,
který si dáváš sám sobě,
ozdobou domu jsou přátelé,
kteří ho navštěvují.*

Závěrem bych chtěla poděkovat Horské službě, Čartáku i panu Gáškoví, který pluhoval o dušu hřeben i starou cestu a vlastně všem, kteří nám pomohli tuto tuhou zimu přežít.

Marcela Vajceová

Jarní výstava ve Valašském atelieru u Hofmanů

Výstava Jitky Wernerové Vám i nám navodí tu správnou jarní atmosféru. Její obrazy optimisticky laděné tvoří báječnou souhru barev a motivů. Keramika, která zdobí naši venkovní expozici je pozoruhodná jak tématicky, tak i svým zpracováním.

Ať Vás Soláň s jarem a sluncem přivítá co nejsrdečněji přeje Marcela Vajceová.

Malířské cesty, 20. ročník

Valašský atelier u Hofmanů Vás srdečně zve na výstavu obrazů malíře Františka Podešvy. Součástí této slavnostní vernisáže bude křest připravované knihy o manželech Františku a Marii Podešvových.

Překvapení Vás čeká na druhé pořádané výstavě, a to v podobě obrazů paní Ivy Hüttnerové. Hudební doprovod obstará Maruška Davidová a skupina NOCA.

V rámci 20. výročí Malířských cest okolo Soláně bude v sobotu 29. 6. 2019 od 10 hodin otevřený pro veřejnost dům manželů Podešvových.

06.04.2019 – 22.06.2019

otevřeno v sobotu a v neděli od 10 do 18 hodin

Již 50 let stojí památník Tři kříže na Ztracenci

Pomník na paměť osvobození příhraničních oblastí Svobodovou armádou v roce 1945 stojí od léta 1969 na hřebeni Javorníků, na táhlém kopci Ztracenc, který se vyznačuje krásnými výhledy na Vsetínské vrchy, Radhošť, Smrk, Lysou horu a na jihu pak Pováží, Strážovské vrchy a Malou Fatru. Zde se již odedávna scházeli zástupci obou spřátelených národů, Čechů a Slováků, konaly se tu slavnosti sbratření při plápolající vatře.

Fašistická armáda vybudovala za II. sv. války po celém hřebenu zákopy obranného pásma. Ještě dnes jsou patrná kulometná hnízda, i když od konce války je to už 74 let. Padli zde tři českoslovenští vojáci, jsou vzpomenu ti na betonové tabuli u pomníku.

V roce 1967 se rozhodli členové organizace protifašistických bojovníků ve Velkých Karlovicích na počest osvobození obce postavit na Ztracenci pomník. Iniciátory byli Jindřich Vašut, ředitel školy, Vavřinec Zeť, Karel Matefánka a Theodor Olšák. Byl utvořen výbor pro výstavbu. V jeho čele byli Ing. Jan Němec, Josef Vašut, Jaroslav Grňa, Jan Holčák, Cyril Mikulec, Štěpán Bambuch a Jiří Mičkal.

Zpracovaný investiční úkol byl charakterizován jako svépomocná akce. Jako význam bylo uvedeno důstojné uctění padlých osvoboditelů, prohloubení družby Čechů a Slováků na moravsko-slovenském pomezí, zdůraznění pokrokových tradic pro výchovu mládeže a k zesílení propagace přírodních krás i rozšíření turistického ruchu.

Projekt byl zadán akademickému sochaři Josefu Vajceovi z Prahy a akademickému architektu Vladimíru Pýchovi rovněž z Prahy. Výsledným návrhem se staly tři kříže vějířovitě nakloněné.

Největší kříž měří 4,10 m. Památník je z betonu a oceli, na povrchu zdoben rostlinnými motivy. Kříže doplňuje pamětní deska s popisem události.

Železné konstrukce byly zpracovány v dílně Jednotného zemědělského družstva Velké Karlovice, betonování se dělalo na nádvoří základní školy v Podřatém. Hotové díly byly dopraveny na hřeben Javorníků vozidly V3S státních lesů. Naložení, vyložení a následné postavení křížů na místě provedlo ČSAD Vsetín speciálním jeřábem. Při výkopu a betonování základů dobrovolně pracovali Karlovjané: Jaroslav Koňářík, Stanislav Jurečka, Josef Minarčík, Michal Tomek, Jan Kysučan, František Johech, Vítězslav Valchář, Oskar Valigura, Josef Drozd, František Večeř, Karel Šturala, Zdeněk Šturala, Jiří Mičkal.

Památník se stal vítanou zastávkou pro turisty, lyžaře i cyklisty, kteří zde obdivují úchvatné výhledy, množství chráněných druhů rostlin, jako lilie zlatohlavá, kýchavice bílá, oměj pestrý, mochna zlatá, chrpa horská.

Památník na Ztracenci byl dokončen 3. srpna 1969. Početné davy účastníků odhalení byly překvapeny kvalitou díla a dokonalým skloubením architektury s daným přírodním prostředím.

Zásluhou obce Papradno byla v blízkosti památníku postavena dřevěná rozhledna. Od roku 1969 se na Ztracenci u památníku každoročně konají společná setkání lidí z okresů Povážská Bystrica a Vsetín i všech přilehlých obcí z Kysuc i Valašska. Památník stojí na parcele č. 16 842 o velikosti 16 m² s bezplatným převodem půdy na stát. Celkové náklady na výstavbu činily 32 000 Kčs. Hlavní část platily tehdejší okresní národní výbory, přidaly se i spolky a organizace. Dílo bylo kvalitně provedeno, jak můžeme vidět i po padesáti letech. K setkání Čechů a Slováků u pomníku dochází vždy na výročí osvobození Velkých Karlovic, letos se chystají na vzpomínkovou akci i velkokarlovičtí turisté k letnímu datu, blížícímu se postavení památníku.

HORY S HORÁMI - LUDÉ S LUDMI

Jiří Mičkal, redakčně upraveno

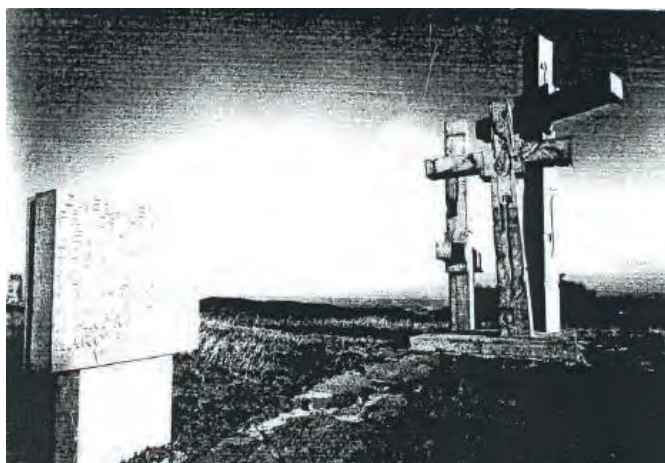

Foto z kroniky pana Vladimíra Juříčka z roku 1969

Plán turistických akcí 2019 Tatranturist Velké Karlovice

14.4. Podřaté, Pindula, Lemešná, církevní alej, kaple Sv. Cyrila a Metoděje

5.5. Halenkov U Fohlera, Provazné, Kohútka, Vranečka

26.5. Pustevny, panoramatická cesta, Rožnov p. R.

23.6. Červený kameň, Vršatec, zřícenina hradu Brumov

7.7. Podřaté, Tři kříže, „vzpomínka na 50. výročí postavení pomníku“, Bukovina, Miloňovky

1.9. Medvědí, k jezeru, u Sedláků - opékání špekáčků

26.9. - 29.9. Česká Kanada, čtyřdenní zájezd

20.10. Huslenky, Bařiny, přes Ochmelov, Hovězí

3.11. Miloňov vodárna, kolem Matysů, Janíkova louka, restaurace U Muzea, ve 13.00 hod členská schůze

31.12. Silvestrovský pochod - rozhledna Miloňová

Při velké nepřízni počasí je možné, že se akce může přesunout na jiný termín.

Prosím sledujte webové stránky www.tatranturist.cz.

Za výbor Tatranturistu Miroslava Minarčíkov

Z DĚNÍ V KNIHOVNĚ...

V knihovně došlo poslední dobou k několika změnám. Paní **Jarmilu Vičkovou**, zaslužilou knihovnici (působila v knihovně celých 25 let) vystřídala **Renata Holčáková** (rozhovor s ní přineseme v příštím vydání KZ).

Už téměř měsíc funguje knihovna podle **nové otevírací doby**:

PONDĚLÍ	8:00 – 13:00
ÚTERÝ	zavřeno
STŘEDA	8:00 – 11:30 12:00 – 16:00
ČTVRTEK	zavřeno
PÁTEK	8:00 – 11:30 12:00 – 17:00

Knihovna vyhlásila **amnestii**. Do konce března mohou čtenáři vrátit knihy i s překročenou výpůjční dobou, aniž by museli platit upomínku (a to i v případě, že se bude jednat o víceleté zapůjčení). Využijte této možnosti, nebude se opakovat !!!

Knihovna zahájila **výprodej** vyřazených knih. Skvělá příležitost!!! Cena: 10 Kč/ kniha. Jde o dětskou literaturu i tu pro dospělé.

Věnuje někdo do knihovny zachovalý **ušák** (či houpací křeslo) a funkční **starý psací stroj**? Důvodem je vytvoření "retro" koutku v knihovně. Více informací na tel. čísle: 571 444 038 nebo přímo v knihovně.

Renata Holčáková

MATEŘSKÁ ŠKOLA KARLOVSKÝ TROJLÍSTEK INFORMUJE

Letos nám příroda připravila dokonalé podmínky pro zimní sporty a radovánky. Bohatou sněhovou nadílku si užily naše děti ze třídy Včelíček i Motýlků na vleku ve Ski Areálu Synot - Kyčerka.

Nadšení a úsilí, které šikovné děti a skvělí instruktoři do lyžování vložili, se vyplatilo. Na závěr všechny děti úspěšně sjely dětský vlek, některé z nich nebojácně zdolaly i červenou sjezdovku. Jako každým rokem byl i letos kurz předškolního lyžování zakončen napínavým závodem, který přišlo podpořit velké množství diváků z řad rodičů, příbuzných a kamarádů z naší školky. Na závěr byli všichni za svůj výkon oceněni diplomem a sladkou medailí. Pochvalu si zaslouží i rodiče, kteří i nadále u dětí rozvíjejí lyžařské dovednosti.

Na chvíli jsme se také stali fanoušky běhu na lyžích v rámci Mini Karlovské padesátky, kde jsme hlasitě povzbuzovali kamaráda Davidka Podešvu, který doběhl do cíle na nádherném druhém místě.

Přes zimu nelenily ani naše nejmenší děti ze třídy Berušek, které jezdily na sněhových kluzácích, na zahradě stavěly sněhové hrady, hloubily tunely a vyšlapávaly cestičky.

Jak zpívají včelí medvídci: „...nás by tak nejvíce vábilo, natírat celý svět na bílo...“, zahalila se do ní nejen naše školní zahrada, ale i my a naše třídy. Bílé oblečení, bílý jídelníček, cvičení s bílým náčiním, plnění úkolů motivované bílou barvou...to vše se u nás odehrálo během Bílého dne.

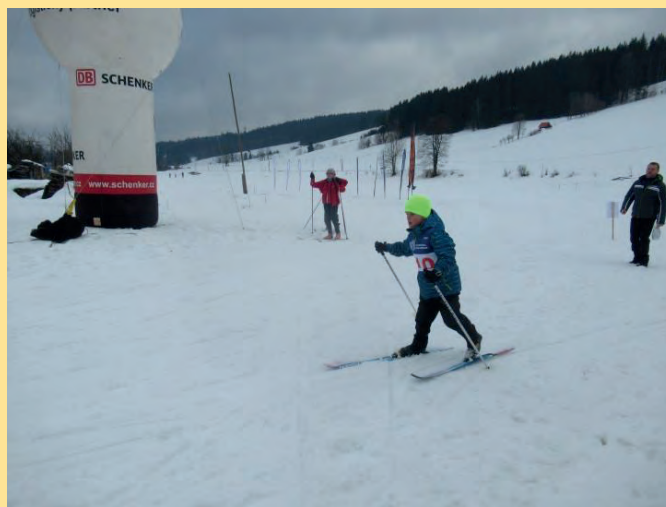
V únoru nás také navštívila Charita Nový Hrozenkov zastoupená zdravotními sestřičkami paní Jarmilou Škarpovou a Michaelou Koňářkovou. Poučná pohádka „Jak král Kázek ke zdravým zoubkům přišel“ motivovala děti ke správnému čištění zoubků. Prostřednictvím omalovánky a dřevěných skládanek ukázaly milé sestřičky dětem stavbu a funkci našeho těla. Děti si zahrály na malé pacienty a doktory, poslechly si tlukot srdce pomocí stetoskopu a ošetřovaly si fiktivní zranění. Ukázka ze zdravotvědy děti natolik zaujala, že v této námětové hře pokračovaly i po zbytek dne.

Březen, měsíc knihy, jsme zahájili návštěvou místní knihovny. Sympatická knihovnice paní Renata Holčáková děti seznámila s prostředím knihovny, se správným zacházením s knihou a připravila jim i chutné pohoštění. Přečetla dětem zábavné pohádky, které jim vykouzlily úsměv na tváři. Na oplátku děti pomohly najít paní knihovnici dětské knihy, které nezbední krysáci Hubert a Hodan schovali mezi knihy pro dospělé. Za odměnu si děti vyzkoušely kostýmy, díky kterým se vžily do rolí pohádkových bytostí.

Zima pomalu končí svou nadvládou a o slovo se hlásí jaro. S probouzející se přírodou přicházejí nejen jarní svátky, ale také zápis dětí k předškolnímu vzdělávání. Zápis do MŠ na následující školní rok 2019/2020 proběhne v pondělí 13. května 2019 od 8:00 do 16:00 hodin v kanceláři ředitelky. Zápis se týká pouze dětí, které naši MŠ dosud nenavštěvují. Bližší informace k zápisu budou zveřejněny začátkem dubna na našich webových stránkách www.ms.velkekarlovice.cz.

Za celý kolektiv MŠ Vám přeji slunečné jarní dny, krásné Velikonoce a bohatou pomládku.

Mgr. Jana Maňáková

Karlovjanky

Letos oslaví sbor žen Karlovjanky třičtvrtě století svého trvání jako soubor, i když skupiny zpěvaček byly v Karlovicích vždy. Jen neměly pravidelné zkoušky, scházely se podle potřeby k různým příležitostem (dožatá, svatby apod.), domluvily se, co budou zpívat a zpívaly se. Podle jedné definice je soubor souborem, pokud má vedení a zkoušky.

V dnešní době, kdy už není tolik příležitostí ke spontánnímu zpěvu, musíme těch asi 130 písní udržovat stálým opakováním na zkouškách, abychom nezapomněly slova ani melodii. Snažíme se stále držet repertoár čistě místních písniček, rovněž kroje máme autentické. Zkoušíme v budově obecního úřadu.

Jak jde čas opouští nás zpěvačky, nejbolestnější ztráta přišla v roce 2011, když zemřela Helenka Mičkalová, naše dlouholetá vedoucí, a v roce 2017 paní Eva Juříčková, která s námi zpívala a psala naši kroniku spolu s manželem, panem Vladimírem Juříčkem. Po jeho smrti v roce 2012 pak sama.

Paní Juříčková byla takovou spojnicí s historií sboru, protože jedna z prvních vedoucích byla od roku 1967 paní Zdenka Škarpichová, její maminka. V současnosti je nás už jen dvanáct.

Kromě každoročně se opakujících vystoupení, jako jsou: velikonční a kateřinský jarmark u muzea, sečení Soláně a Štěpánské koledování, zpíváme kdekoli, kam nás pozvou.

Štěpánské koledování bývalo vždy před kostelem u stromčku a pak následoval koncert scholy v kostele, aby se zmrzli posluchači zahřáli. Avšak od roku 2014 už schola na Štěpána koncert nepořádá, zvolili jiné datum, nám zase přibývají roky, a tak jsme rozšířily naše vystoupení, pozvaly hosty a přesunuly se dovnitř do kostela s tím, že výtěžek vždy celý věnujeme pro potřeby kostela. Např. poslední Vánoce se díky Vaší štědrosti vybralo při štěpánském koledování 6.600 Kč. Srdečně děkujeme všem dárcům.

Děkuji také malé cimbálové muzice ZUŠ Velké Karlovice, že přijala naše pozvání na štěpánské vystoupení a přinesla nový svěží prvek do toho našeho „babince“.

Každý rok máme kolem 20 akcí. Letos nás čeká v nejbližší době 6. dubna v 16 hod společné vystoupení na Zvonici s ženským sborem ze Zlína Děvčice z Vonic a cimbálovou muzikou Linda. Oslavíme tím naše jubileum a vzpomeneme si na Jana Rokytu, který s každým ze zúčastněných souborů režíroval a nahrál album v ostravském rozhlasu. Srdečně všechny zveme na (doufám) příjemné odpoledne při zpěvu a malém občerstvení.

Pokud by některá „cérka“ chtěla s námi zpívat, rády ji přivítáme. Potřebujeme pár nových zpěvaček.

Písničky z Karlovic jsou krásné, jsou jedinečné, máme je rády a byla by velká nenahraditelná ztráta, kdyby přestaly žít a zůstaly jen v archívech.

Jitka Ryplová

Inzerce

Cheport

Nabízíme servis čistíren odpadních vod (ČOV) a jejich opravy.

Odběry vzorků z ČOV i z výústí a zajištění vývozů.

**Kontakt: Mobil: 736 647 488, 603 104 551
e-mail: lenka.podhanyiova@cheport.cz**

EPILOG

V boji za svobodu v čase nacistické okupace (1939 - 1945) bylo uvězněno 73 občanů Velkých a Malých Karlovic. 40 z nich se nedočkal osvobození, 2 se nevrátili z Velké Británie, kde sloužili v řadách královského letectva, 33 bylo uvězněno v různých koncentračních táborech a protektorátních věznicích. Patřili k nim i odbojáři Theodor Olšák (1900 - 1971), Rudolf Kučera (1909-1987) a František Křivčík (1919 - 1945), kteří vytvořili samostatnou odbojovou skupinu, napojenou na ilegální Obranu národa.

„V říjnu 1939, asi v druhé polovině, byl jsem vyzván, abych se dostavil do hostince ke Kučerům. Nepamatuji se již, kdo mně pozvání vyřizoval, a já se ze zvědavosti, co někdo chce, ke Kučerům dostavil. Přišel jsem do hospody a u kamen seděl Josef Křivčík, který bydlel se svojí matkou na Javorníku.

Znal jsem jej velmi dobře, protože při svých obchodech na Slovensku, kde jsem nakupoval hodně dobytek, často se s ním stýkal. Pozdravil mne, já přisedl a začali jsme si povídat o běžných věcech. V tom přišel do hostince nějaký cizí pán, představil se mně a požádal o dovození k přisednutí a pokračovali jsme dále v rozhovoru. Byli jsme tehdy v té hospodě - já, Křivčík, ten pán a Kučera.“ (Theodor Olšák)

Čtvrtý účastník ilegální schůzky v hostinci U Kučerů byl státní strážmistr František Hort z Brna, který jako kurýr ilegální organizace „Obrana národa“ měl za úkol připravit ilegální linku (trasu) přes naši obec na Slovensko, po které by mohli bývalí důstojníci, poddůstojníci a vojáci československé armády, kteří se chtěli v zahraničí zúčastnit protinacistického odboje, bezpečně přecházet. (Ve chvíli, kdy píší tyto řádky, vzpomínám na maminku a její kamarádku Drahomíru Kandrnálovou z Uherského Ostrohu, které na podobné cestě do zahraničního odboje byly chyceny při ilegálním přechodu slovensko-maďarské hranice a vráceny zpět do protektorátu, kde byly obě uvězněny.) Cesta do zahraničního odboje měla začínat v Praze, pokračovat přes Brno do naší obce, do hostince pana Rudolfa Kučery. Tam se běženci, ale i těch lidí, které již hledalo gestapo, měl ujmout pan Theodor Olšák, převést je na Javorník, kde by je převzal František Křivčík a převedl je dál na Slovensko, odkud pak linka směřovala přes Maďarsko a Jugoslávii do Řecka, kde již na běžence čekaly lodě, aby je přepravily do Francie, Sovětského svazu a Velké Británie. Tak vznikla tříčlenná odbojová skupina, z níž se osvobození nedočkal František Křivčík, jehož smutný příběh přenechávám ke zpracování dalším badatelům, spolu s příběhy Artura Bambuška (1923 - 1945), Josefa Blably (1898 - 1942), Jana Ondryáše (1898 - 1943), Emila Piláta (1898 - 1942) a Josefa Znoje (1897 - 1942) a také s třiceti dvěma příběhy - osudy odbojářů, kteří přežili mnohdy i několik let žalářování a dočkali se svobody, protože i oni si zaslouží, abychom na ně nezapomněli.

Theodor Olšák

(13. října 1900 - 6. prosince 1971)

Theodor Olšák byl synem Jana Olšáka (nar. 1.2.1862) a jeho choti Karolíny (roz. Šmídové). Vyrůstal sám bez sourozenců v rodině živnostníka (Olšákoví byli po několik generací řezníky). Po absolvování národní školy pracoval u svých rodičů, než byl odveden do císařské armády a následně převeden na italskou frontu, odkud dezertoval a vstoupil do legie. Po vzniku samostatného státu (28.10.1918) se stal příslušníkem československé armády, zúčastnil se bojů o Český Těšín, následně bojoval na Slovensku proti Slovenské republice rad, trvající od 16.6. do 7.7.1919, která byla státem diktatury proletariátu (vlivem VŘSR v Rusku).

Theodor Olšák byl dvakrát ženatý. Manželství s Amálií, roz. Petřavskou, která zemřela, zůstalo bezdětné, v druhém manželství s Anežkou, roz. Jurečkovou (1920 - 2009) se narodili dva synové: Stanislav (1958) a Miroslav (1959).

Byl aktivním občanem v předválečném i poválečném období. Před okupací byl náčelníkem Sokola ve Velkých Karlovicích, podnáčelníkem hasičů. S nadšením se věnoval ochotnickému divadlu, jako houslista hrál v cimbálové muzice. Po osvobození pracoval na MNV v Malých Karlovicích, také v JZD Malé Karlovice. V šedesátých letech se aktivně podílel na budování památníků obětem nacismu např. v Pindulském sedle nebo na Ztracenci.

Theodor Olšák 3. zprava

Po nacistické okupaci Československé republiky (1939) se Theodor Olšák zapojil do odbojové organizace Obrana národa. Byl požádán, aby přes protektorátní hranici převáděl důstojníky československé armády, kteří přes Slovenský stát mířili do zahraničního odboje do Velké Británie a Sovětského svazu. Pro tuto činnost si musel opatřit propustku pro legální přechod protektorátní hranice a zjistit, kudy vedou služební chodníky celní stráže, aby se s ní při převádění někde nesetkal. O převaděčské činnosti si do svého deníku, který čítá 35 stránek rukou psaného textu a který je v držení syna Stanislava Olšáka, na stránku 9 mimo jiné napsal: „Já jsem byl označen heslem „Bohdan“ a přichodivší se budou hlásit hesly „Jamaika“, „Bezkyd 21“, „Kartáčníci“. Bylo k tomu zapotřebí jak hodně odvahy, tak i velké opatrnosti. Gestapo již vědělo o tom, že existuje místo, kde jim odcházejí z protektorátu lidé do zahraničí, kde tvoří proti Němcům vojenské útvary, které bojují se zbraní v ruce proti nim.“

Na celé této převaděčské lince pracovalo asi 270 lidí, ale vždy se znali jen tři, aby v případě zatčení neprozradili své druhy. Zasluhou naší převaděčské trojice (R. Kučera, T. Olšák, Jos. Křivčík) překročilo hranici

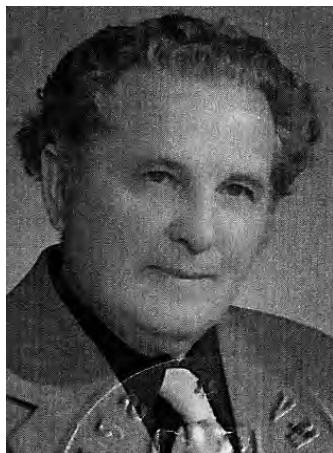
protektorátu a zamířilo do zahraničního odboje na 450 mužů a žen.

24. prosince 1939 byl zatčen štábní strážmistr František Hort. Rok 1940 začal tedy velmi špatně, uvažovalo se dokonce o tom, že převaděčská akce bude ukončena. Pokračovala ale dál, jenže v březnu 1940 byla skupina našich převaděčů pozatýkána.

V neděli 10. března 1940 převedl Theodor Olšák přes hranici poslední kurýrku, která nesla zprávy do Košic. 13. března 1940 byl zatčen ve vlaku na trati Vsetín – Velké Karlovice, cestou z Olomouce, kde se snažil získat písemné materiály (propustku) k převedení Miloše Potockého přes protektorátní hranici. Již v Olomouci měl pocit, že je sledován. Ve Vsetíně se zastavil v restauraci „Na Špiči“, aby něco pojedl. Když tam ale uviděl příslušníky pohraniční stráže z Velkých Karlovic, restauraci kvapně opustil, aby se na toaletě vsetínského nádraží zbavil všech písemností, které vezl z Olomouce. Kvapně nastoupil do vlaku, ale již po výjezdu ze stanice Ústí u Vsetína byl zatčen. V doprovodu pokračoval do Nového Hrozenkova, kde byl na komisařství poprvé vyslýchán. Následoval návrat do Vsetína, do služebny místního gestapa, kde dostal

první pohavek. Po týdnu věznění byl ze Vsetína převezen do Zlína, odtud po deseti dnech do Brna, do věznice na Cejlu, do cely č. 7. Následovalo vězení na Špilberku, kde pobyl deset dnů. Tam se dozvěděl o zatčení Julia Bače. Po třech měsících internace byl poprvé vyslýchán v Kounicových kolejích (25. května 1940). Za vlastizradu a velezradu byl odsouzen k 19 létům káznice. Z Brna byl transportován do Vídně, Norimberku, Lipska, Sonnenburgu, Berlína, Brandenburg. V roce 1943 byl převezen do koncentračního tábora Mauthausen, do jeho pobočného lágru Steyr-Garsten, kde se 5. května 1945 dočkal osvobození tábora americkou armádou. Za odbojovou činnost obdržel čtyři medaile a čestné uznání, stal se členem Svazu bojovníků za svobodu, číslo legitimace 37183. V 60. a 70. letech minulého století se účastnil budování památníků 2. sv. války na území Velkých Karlovic. Čest jeho památce.

Poděkování všem rodinným příslušníkům Theodora Olšáka, především Stanislavu Olšákovi.

Rudolf Kučera

(23.10.1909-19.6.1987)

„Jmenovaný byl zatčen a vězněn v době od 30.8.1939 do 3.5.1945 gestapem, nacistickým soudem odsouzen k smrti pro velezradu a špionáž. Během vyšetřovací vazby měl 118 výsledků, při nichž byl týrán a těžce zraněn. Shora uvedený stav jest následkem jeho politické perzekuce.“ (Lékařský nálezn. Vsetín, 25.9.1945)

V tomto citovaném dokumentu je uvedena celá doba odbojové činnosti Rudolfa Kučery, která je delší, než je čas jeho věznění. (Pozn. aut.)

Rudolf Kučera se narodil 23. října 1909 ve Skalce, čp. 44, okres Kyjov, domkaři Josefu Kučerovi a jeho manželce Kristině, rozené Šmídové. Vyrůstal s bratrem Josefem a sestrou Ludmilou.

Po absolvování obecné školy navštěvoval školu měšťanskou a následně obchodní akademii. Prezenční (činnou) vojenskou službu si od 1. 10. 1931 do 17. 1. 1933 odsloužil u 7. dragounského pluku „T. G. Masaryka“ v Hodoníně. Dne 25. 5. 1938 byl pro neschopnost k vojenské službě z náhradní korouhve 7. dragounského pluku „T. G. Masaryka“ v Hodoníně z branné moci (z branné povinnosti) propuštěn z kmenového počtu pluku. Vojenská povinnost mu však zůstala za mobilizace a v případě války a to podle §

3 branného zákona Československé republiky ze dne 19. března 1920, č. 193 Sb.z. a n., až do 31. prosince roku, kdy dosáhne 60. roku věku. 15. ledna 1934 se Rudolf Kučera, soukromý úředník v Petrově, ve farním kostele v Kyjově oženil s Otílií Jančovou (31. 12. 1902 - 28. 3. 1970) z Kyjova, dcerou Štěpána Janče, hostinského v Kyjově, a jeho manželky Anny, roz. Navrátilové. V roce 1935 manželé Kučerovi přesídlili do Velkých Karlovic, č. 276 a začali podnikat v pohostinství. O 5 let později se jim narodil syn Rudolf (26. 4. 1940 - 1. 9. 2014).

Protinacistická odbojová činnost Rudolfa Kučery začala v srpnu 1939, kdy se poprvé pokusil ve svém okolí rozšiřovat ilegální Rudé právo, pro které si jezdil do Prahy, a letáky, na jejichž koncepci se podílel. Ty si přivázel z Brna nebo mu je přinášely spojky. Během převaděčské činnosti uprchlíkům ve svém domě poskytoval úkryt, často to bylo i několik dnů, což bylo velmi nebezpečné. Mnohokrát jim poskytoval i oblečení a obutí, neboť někteří uprchlíci přijížděli nepřipravení na přechod horského terénu.

Uprchlíky vybavoval potvrzením s hlavičkou a razítkem francouzského konzulátu ve Varšavě, kterým se převedené osoby legitimovaly v Maďarsku, kde tvrdily, že jsou Francouzi, a dožadovaly se možnosti přihlásit se na francouzském konzulátu v Budapešti.

27. prosince 1940 obštoupilo dům Rudolfa Kučery devět příslušníků gestapa, aby jej zatkli. Následovala prohlídka domu, v místnostech kopání do zdí, k vytrhávání podlahových desek a k prvnímu bití. V domě byla nalezena pistole vzor 7.65, legálně držaná, a fotografie Moskvy. Ilegální vysílačka již nalezena nebyla, protože se ji podařilo včas ukrýt.

Rudolf Kučera byl zatčen a přes Vsetín deportován do Kounicových kolejí v Brně, odkud byl převážen do sídla brněnského gestapa, na oddělení III A, do vyšetřovny s číslem 311 k výsledkům, které byly velmi kruté. Po jednom z výsledků nad ním přivolaný lékař pronesl: „Pokud se z toho dostane, bude z něho magor.“ Od té chvíle začal Rudolf Kučera předstírat duševní onemocnění.

1. května 1941 mu bylo sděleno, že bude ještě téhož dne převezen k Volksgerichtu do Norimberku. Tam byl vyšetřován soudcem a podrobován lékařským konziliím, která potvrdila jeho psychické onemocnění, přesto byl ve stejném čase odsouzen k trestu smrti. Po třiceti měsících byl Rudolf Kučera převezen zpět do Brna, kde byl umístěn do vězeňské nemocnice, její psychiatrické části. Zde se dočkal osvobození a vrátil se domů, kde jej čekala choť Otílie a již pětiletý syn Rudolf.

V době od 15. ledna do 20. února 1946 se Rudolf Kučera účastnil II. ústřední novinářské školy v Praze. 30. října 1985 obdržel „ČESTNÝ ODZNAK“ od ÚV ČSPB. Své prožitky z let 1940 - 1945 literárně zpracoval na 177 stránkách strojopisu, které zůstaly rodině v jeho pozůstalosti. Rudolf Kučera zemřel neočekávaně v pátek 19. června 1987, jeho ostatky byly uloženy do rodinného hrobu na místním hřbitově.

Do svých vzpomínek zakomponoval tato slova: „Ne, Valaši se nedají zastrašit ani spoutat. Ti už něco vydrží. Vždyť je tomu naučil tvrdý život na horách. A jestliže to vydržet nepůjde, potom se valašskými horami rozezvučí píseň, která nebude znít okupantům nijak příjemně v sluch.“

Děkuji rodině Kučerové za možnost nahlédnutí do rodinného archivu.

ZÁVĚR EPILOGU

MOTTO: Historia magistra vitae

Kdybych měla závěrem říct, co mi historie vzala, řekla bych, že mi vzala čas, dokonce velmi mnoho času, který jsem mohla prožít jinak, intenzivněji, dobrodružněji, bouřlivěji, užitečněji... Ale, kdo ví?

A kdybych měla závěrem říci, co mi historie dala, řekla bych, že mi mimo jiné umožnila poznat, odkud jsem, z jakého prostředí pocházím, ale i to, proč jsem taková, jaká jsem, neboť geny nelze zapřít... Proto si dovoluji tvrdit, že trocha historie nikoho nezabije.

A kdyby se mne někdo zeptal, co mne v souvislosti s historií trápilo, řekla bych, že to bylo to, jak necitlivě se v naší krajině zachází s historickou zkušeností, s historickou pamětí, ale také s historickými prameny, kterých si příliš nevážíme.

Ještě nějaký čas budu čtenářům nabízet své práce, které jsem počátkem roku 2018 dokončila, ale nová témata již otevírat nebudu a ponechám je mladším badatelům, s vírou, že se jich ujmou...

Marie Mikulcová

Vzpomínky na hrdiny

„Nikdo není zapomenut, nic není zapomenuto!“ (nápis na piskarjovském památném hřbitově zbudovaném na památku obětí obležení Leningradu)

„Vzpomínky jsou jako sklíčka velké mozaiky, která tvoří náš život a při různých příležitostech ožívají...“

Druhého února 2019 uplynulo 76 let od vítězství Sovětské armády v bitvě o Stalingrad, která znamenala přelom v druhé světové válce. A při této příležitosti vzpomínám na hrdinu Sovětského svazu - legendárního odstřelovače **Vasilije Grigorjeviče Zajceva**, (23.12.1915 Jeleninka-15.12.1991 Kyjev). Poznámka: Američané o této legendě natočili v roce 2000 film „Nepřítel před branami“, v hlavní roli Vasilije Zajceva se představil Jude Law.

Sovětské velení v této bitvě nasadilo na dva tisíce odstřelovačů, z toho mnoho sibiřských lovců. Vasilij Zajcev, ikona Velké vlastenecké války, který bojoval ve stalingradském pekle, si zaslouží obdiv a úctu. I když nemohl konkurovat Michailu Surkovovi s 702 cíli nebo Vasiliji Kvachantiradzemu s potvrzenými 534 zásahy.

Vasilij Zajcev se narodil ve vesnici Jeleninka na Urale (nyní čeljabinská oblast), od kluka chodil s otcem lovit do tajgy zvěř, a tak se naučil výtečně střílet. Po dokončení základní školy nastoupil na průmyslovou školu v Magnitogorsku. Po napadení Sovětského svazu pracoval jako náčelník finančního oddělení v Tichomořském loďstvu. V září 1942 byl povolán do armády a odeslán k 1047. střeleckému pluku, 284. střelecké divizi 62. armády stalingradského frontu. V období od 10. listopadu do 17. listopadu 1942 Vasilij Zajcev zastřelil 225 cílů, to je: vojáků, důstojníků a 11 odstřelovačů Wehrmachtu. Mezi těmito cíli byl, jak vzpomíná Zajcev, major König, náčelník odstřelovačské školy Wehrmachtu. Zajcev sám uvádí, za jakých okolností zlikvidoval Königa, který se ukrýval pod pancířem u Mamajevovy mohyly. Jako důkaz odevzdal svému veliteli Königovu zbraň Mauser se zaměřovačem a jeho doklady. Odstřelovací pušku „Mosin“ se kterou bojoval Vasilij Zajcev mu osobně předal gen. Čujkov (později maršál), velitel obrany Stalingradu a je součástí vojenského muzea ve Volgogradě.

S Vasilijem Zajcevem jsem se seznámil v roce 1985 při jeho pobytu v Karlových Varech, kde byl na léčení a bydlel v hotelu Termal se svými přáteli Jindřichem Pegnerem a jeho ženou Evou. Vasilij Zajcev při setkání s ním mi vyprávěl o své cestě po naší, jak říká, malé, ale krásné zemi, o přátelských setkáních s horníky dolu Dukla nebo se svým bývalým bojovým druhem Svobodovy armády, tehdejšími gen. ředitelem Vítkovických železáren Rudolfem Peškem.

Vasilij Zajcev až do své smrti žil v Kyjevě na bulváru Rosi Ukrajinky 36-b v bytě 11. Vždy od dubna do října žil se svou ženou na své dače mimo Kyjev. Jeho přáním bylo, aby po své smrti byl pohřben mezi své bojové druhy ve Volgogradě u Mamajevovy mohyly.

Při svých cestách po Sibiři, Zabajkalí, Jakutsku a Dálném východě jsem poznával místa, kde bojoval můj staříček, ruský legionář Josef Měkyna, a kde jsem se setkával s veterány války, kteří bojovali u Stalingradu a mnozí osvobozovali naši vlast od fašistů.

Vzpomínám na odstřelovače Burjatu z vesnice Telemba v Zabajkalí, Dugareva Derži Nambarajeviče, Kazacha Bakajeva osvoboditele Prahy, který byl osobně vyznamenán československým válečným křížem 1939 prezidentem Benešem. Dále hrdinu SSSR Bělorusa Červjakova Dmitrije Ivanoviče účastníka Slovenského národního povstání, Pachomona Semjona Afanasjeviče velitele 133. gardového jezdeckého pluku, který padl 6.4.1945 v slovenské obci Šaštín, Konstantina Ponomarjova, velitele gardové divize legendárních „Kaťuší“, který osvobozoval Vídeň a část Moravy, Konstantina Vaganova, velitele kulometné čety, který dobýval v Berlíně Reichstag, mého dlouholetého přítele bývalého horníka z města Anžero-Sudženska, který v 16 letech bojoval proti Japoncům (navštívil mě a lovil ve Velkých Karlovicích). Popova Nikitu Timofejeviče z Dagestánu, z města Machačkaly, který bojoval v největší tankové bitvě u Kurska a osvobozoval Český Těšín, Krnov a Opavu a mnoho dalších hrdinů, kteří bohužel už nejsou mezi námi.

Zajcevův kenotaf na Lukjanivském vojenském hřbitově v Kyjevě

Stalingrad, listopad 1944

*Vasilij Grigorjevič Zajcev, hrdina Sovětského svazu
přebírá zbraň od generála Čujkova*

Nakonec musím vzpomenout rodáka z Rožnova pod Radhoštěm z Horních Pasek, Františka Jurajdu, který žil v sibiřském městě Irkutsk u Bajkalu, kde pracoval jako vedoucí cechu v závodě na zpracování kůží a kožešin. Při stalinských čistkách v roce 1939 byl zatčen NKVD, po krutých výsleších převezzen do gulagu a v době stalingradské ofenzívy odeslán do trestného oddílu jako živý štít, kde i padl. Při návštěvě Irkutsku v roce 1974 jsem se setkal s jeho manželkou, která mně vyprávěla, jak v době jeho zatčení trpěla (žena zrádce vlasti) když se ukázala na ulici nebo v obchodě, lidé na ni plivali a nadávali jí do židovských nestvůr i jinak. Jedno dítě jí zemřelo na rukách hladem, druhého syna chtěla za každou cenu zachránit při životě. Syn Boris Jurajda pracoval jako jaderný fyzik.

Hluboce se skláním před všemi hrdiny, kteří bojovali na všech frontách druhé světové války proti zvrácenému fašismu, byli to moji příbuzní, někteří padli jako partyzáni, zahynuli v Osvětimi, bojovali v RAF nebo bojovali na východní frontě.

Poznámka autora: některé materiály o Zajcevi jsem získal z archivu ministerstva obrany v ukrajinském městě Kamenec - Podolskij.

Bohumil Drozd

Zdroj fotografií Wikipedia, kenotaf = symbolický hrob

Motto: „Minulosti se nelze zbavit. Jen tomu, kdo ji zná, lze uvěřit, když říká, že k vlasti, k jejím hrdinům, ke svým předkům, rodnému kraji a jeho tradicím něco cítí, že je miluje.“

Co mne trápí?

Je to používání termínů „karlovský“ - karlovický.

Karlovský - je odvozeninou od zeměpisného názvu Karlov, což je obec v Jeseníkách - Karlov pod Pradědem.

Karlovický - je odvozeninou od zeměpisného názvu Karlovice, což je několik obcí v České republice. Malokarlovický je odvozeninou od zeměpisného názvu Malé Karlovice, velkokarlovický je odvozeninou od zem. názvu Velké Karlovice, tedy jedinou BEZCHYBNOU A SPRÁVNOU.

Vážení, začtete-li se pozorně do textu p. Jiřího LANGERA (Pana J. Langer si asi nikdo nedovolí označit za muže, který si nevází tradic a odkazu našich předků.) „Jak Karlovice vznikly“, který je uveden v knize o naší obci, zjistíte, že v něm nikde nepoužil slovo karlovský, ale naopak karlovický. Ve výše uvedené knize se jedná o stránky 17-22. Uvádí toto: *str. 17, ř. 7 karlovických usedlostí, str. 18, ř. 10 katastrem karlovickým, str. 18, ř. 13 karlovicko-hrozenkovskou hranicí, str. 18, ř. 18 karlovická čísla*. Prosím, věřte mi, že slovo „karlovský“ zní lidem odjinud, jako zní nám velkokarlovickým např.: Vizovské - Vizovické trnkobraní, Pardubský - Pardubický perník.

V tomto místě bych si dovolila vzpomínku. Když jsem dělala první zkoušku z literatury na katedře bohemistiky FF PU v Olomouci, zkoušel mne pan PhDr. Josef Galík, který tam přednášel. V okamžiku, kdy si v indexu přečetl, že jsem z Velkých Karlovic, sdělil mi, že má ještě jednu poslední otázku. To mne vylekalo, neboť „poslední“ otázky mohou být hozenou záchrannou vestou tonoucímu, ale také něčím zcela opačným. Čekala jsem tedy na otázku s napětím, netušila jsem totiž, na co se mne pan doktor zeptá. Zeptal se: „Řekněte mi, proč v těch vašich Velkých Karlovicích máte Karlovské muzeum? To nevíte, že je to nespisovný, chybný název?“ Ulevilo se mi v té chvíli... Od té doby mně to někteří kantoři při zkouškách, ale i na seminářích stále připomínali. Před časem jsme si na akci OÚ s panem Svatoslavem Galíkem na pana doktora, jeho bratra, zavzpomínali. Řekl mi o mně a také jemu zdůrazňoval dost často, že slovo karlovský nemá z hlediska pravidel pravopisu s naší obcí nic společného!

KARLOVSKÝ, NEBO KARLOVICKÝ?

„Malé nebo velké trápení?“

Často se mne lidé, kteří nebyli a nejsou místní, ptávali a dodnes ptají, proč v pomístních názvech užíváme adjektivum - karlovský, když je to nespisovný tvar, a argumentují tím, že přece nejedná o vizovské, ale Vizovické trnkobraní, v Pardubicích se nekoná velká pardubská, ale Velká pardubická steeplechase a v obchodech si nekupují budějovský, ale Budějovický budvar. Argumentují správně. Spisovná čeština sice zná adjektivum karlovský, jenže ten je odvozen od vlastního jména Karlov.

Adjektivum karlovský má své zastánce, kteří zmiňují „Karlovské zrcadlo“ Jana Kutzera z roku 1886, jenže řídící pan učitel znal i slovo karlovický, které „jen“ nepoužil, aby zůstal blíž tehdejšímu čtenářům. Pánové Ladislav Hosák a Rudolf Šrámek nebyli zastánci adjektiva - karlovský, ale v práci „MÍSTNÍ JMÉNA NA MORAVĚ A VE SLEZSKU“, I, A-L, Academia Praha 1970 na stránce 383 k heslu č. 8 Karlovice Velké mimo jiné uvádějí. Citují: 4. Hrubé Karlovice, ke Karlovicám, v Karlovicích, Karlov'ané, karlovský.“

Od vydání výše uvedené knihy uplynulo 45 let a z výčtu pěti místních jmen již „přežívá“ jen adjektivum - karlovský, protože čtyři místní jména jsme již upravili dle pravidel českého pravopisu.

Netroufám si odhadnout, jak ještě dlouho bude „žít“ adjektivum karlovský. Například PhDr. Dalibor Malina v textu Karlovské zrcadlo, 300 let od založení Velkých Karlovic (Valašsko, 34, vlastivědná revue, květen 2015/1) na stránce 47 přesně rozlišuje místní název - Karlovské muzeum od spisovného pojmenování - Karlovické fojtství.

Během pobytů v Olomouci občas navštívím svou alma mater a tam vzpomínám na svá studentská léta. Na jaře roku 2013 jsem na filozofické fakultě navštívila „svou“ katedru bohemistiky a požádala pana docenta Karla Komárka, Ph.D (v dětství jezdil do Halenkova na chatu Pozemních staveb Přerov a znal se s P. Janem Janíčkem, který byl spolužákem jeho otce), aby se odborně vyjádřil k používání adjektiv - karlovský, karlovický. 15. března 2013 má datum dopis, v němž mně pan docent mimo jiné napsal. Cituji: „Od místního jména Karlovice je přídavné jméno ve spisovném jazyce karlovický, v nářečí také karlovský (ale z toho člověk odjinud těžko pozná, je-li základem jméno Karlovice nebo Karlov). Doporučoval bych volit formu podle situace: v úředních dokumentech karlovický, ale třeba v názvech kulturních či sportovních akcí by klidně mohlo být - karlovský, pokud je to v nářečí zvykem. (např. Setkání karlovských rodáků). Závěrem si dovoluji otázku. Jak by nám všem znělo „Setkání karlovických rodáků“? Bylo by totiž naprosto zřejmé, že jde o rodáky z Karlovic a ne z Karlova, a navíc by to bylo správně podle pravopisných pravidel. Jenže ještě by tu byla jedna nepřesnost, neboť nejsme jedině Karlovice v České republice. Bezchybné by tedy bylo až „setkání velkokarlovických rodáků“.

A ještě něco málo závěrem. V našem pivovaru by se třeba mohlo vařit pivo Razulák, Portáš, Šverc, Světlonoh, Světlonoš, Bodlák aj., naše divadlo by mohlo být „jen“ ochotnické z Velkých Karlovic a naše závody v běhu na lyžích by mohly nést název „valašské“, „vsacké“ či „hornovsacké“. V této chvíli si dovoluji jen poznamenat, že je mi velmi líto toho, že se u nás již nekonají memoriály (slovo memoriál v českém jazyce ještě trvá, nezahynulo, v naší zemi se memoriály konají) Františka Tomka a Josefa Tomšů, dvou mladých mužů, kteří položili život za naši svobodu. Oba byli naši rodáci, Josef Tomšů byl navíc sportovec - fotbalista, lyžař, skokan na můstku. Je mi velmi líto, že jsme si nechali vzít naše velkokarlovické hody, které nahradil gastrofestival, že naše muzeum není „Síní tradic“ - třeba Josefa Barviče, rodáka a knihkupce -, jak zněl původní název. Nejvíce mne ale trápí označení našeho kostela adjektivem „karlovský“, protože o našem kostele neříká vůbec nic. Náš kostel je nádherný a má také nádherné jméno, které zní „KOSTEL PANNY MARIE SNĚŽNÉ VE VELKÝCH KARLOVICÍCH“, což je přesné a mluvnický bezchybné.

Mohla bych pokračovat dál, ale raději nebudu, protože má slova by někomu mohla znít až kacířsky. A kacíři se upalovali, jinde kamenovali...

Pan učitel Arnošt Šrott a paní učitelka Helena Mičkalová shromáždili množství místopisných názvů, pojmenování různých předmětů a činností našich předků. Pátrejme v jejich odkazu citlivě a s láskou k naší velkokarlovické dolině, kterou nám naši předkové odkázali a která je jediná na světě, až budeme hledat názvy pro naše aktivity, kterých bude jistě nemálo.

Marie Mikulcová

Obrazy malíře Františka Podešvy

Milí přátelé umění, letos oslavíme 20.výročí Malířských cest okolo Soláně. K tomuto výročí připravujeme výstavu a vydání knihy o manželech Podešvových. Dovolujeme si tímto požádat, vlastní-li někdo z Vás obraz Františka Podešvy a byl by ochotný dát ho nafotografovat do připravované publikace, ozvěte se prosím paní Marcelce Vajceové-Hofmanové na tel. číslo 571 454 075 nebo 604 817 441.

Děkujeme. Valašský atelier u Hofmanů

Myslivecké sdružení Gigula

Vážení spoluobčané, další myslivecký rok je téměř za námi, jaro už klepe na dveře a je čas zhodnotit činnost našeho spolku za toto období.

Křížka vede nově kroniku našeho mysliveckého spolku - prosíme tímto spoluobčany o poskytnutí dobových fotografií k doplnění záznamů o historii myslivosti ve Velkých Karlovicích pro další generace.

Pokud se týká statistik lovu, bylo uloveno celkem 53 kusů vysoké zvěře, z toho 12 jelenů, 26 laní a 15 kolouchů. Tato zvěř v současné době způsobuje největší škody na lesních porostech a my se v naší honitbě trvale snažíme stavy této zvěře udržovat v přijatelné míře.

Srnčí zvěře jsme ulovili celkem 51 kusů - toto číslo zahrnuje i uhynulé kusy, přičemž vzhledem k letošní pro zvěř velmi náročné zimě určitě nebude konečné.

Dále bylo uloveno 28 kusů černé zvěře, 41 lišek, 10 jezevců, 37 kachen, 6 zajíců, 12 kun.

Na návštěvu naší honitby zavítal i zákonem chráněný medvěd hnědý (*Ursus arctos*). Jeho výskyt v našich končinách zachytil v lokalitě Bačkárka na fotopasti Petr Stoklasa (viz.foto).

Na myslivecké chatě v Miloňově jsme pořídili novou kuchyňskou linku a nátěr podlahy v suterénu. I v letošním roce bychom v rámci svých možností chtěli naše společné zařízení zkrášlit. Přednostně pro členy našeho spolku i pro ostatní karlovské spoluobčany nabízíme pronájem naší chaty za účelem pořádání menších rodinných oslav. (Kontakt na správce - p. Josef Mitáš, tel.571 423 104.)

Pro pobavení našich členů i ostatních spoluobčanů jsme pořádali myslivecký ples s bohatou tombolou, smažení vaječnice pro členy, vlastníky pozemků a přátele myslivosti a pouťový guláš. V letošním roce bude náš myslivecký spolek pořadatelem Chovatelské přehlídky trofejí zvěře okresu Vsetín, která se uskuteční v termínu od 18.

do 20.5 2019 v budově Obecního úřadu Velké Karlovice. Budou zde k vidění trofeje z celého vsetínského okresu i ze Slovenska, bude připraven i karlovský koutek, kde chceme umístit nejlepší pro nás dostupné trofeje ulovené ve zdejších lesích. Svými obrázky na téma les a zvířata v něm žijící nám výstavu zpestří i žáci naší základní školy.

Zveme všechny spoluobčany, aby přišli na dobré jídlo a pití a setkání s milovníky zvěře a přírody. Atmosféru budou vytvářet myslivečtí trubači, cimbálová muzika Kyčerka a sbor Karlovjanky.

Závěrem bych rád poděkoval představitelům obecního úřadu Velké Karlovice, honebnímu společenstvu Velké Karlovice i všem spoluobčanům, našim blízkým a příznivcům za podporu naší činnosti - péče o místní zvěř a redukování jejího stavu ve prospěch našich lesů.

Tichou vzpomínku věnujeme panu Pavlovi Stoklasovi z Podtátého, který opustil naše řady na podzim loňského roku. Čest jeho památce.

LOVU - LESU ZDAR

Za Myslivecký spolek Gigula Velké Karlovice Josef Štuler, předseda MS

Revizor, nová divadelní hra našich ochotníků

Paní učitelka Ivanka Foralová, režisérka a scénáristka v jedné osobě nám tentokrát předložila klasickou hru Nikolaje Vasiljeviče Gogola Revizor, kterou upravila podle možností souboru, např. v originále Bobčinskij a Dobčinskij jsou v podání souboru dvě drby Bobčinská (Lidka Uherková) a Dobčinská (Věra Němcová). Hra s jednoduchou zápletkou záměny osob je rozehraná do groteskních situací, které naši herci ještě umocňují svými gagy. To, že zde úplně chybí kladná postava, vůbec nevádí, tzv. „záporáci“ se každému hrají líp. Nevím, koho bych nejvíce vyzdvihla, všichni jsou výborní, ať Vladimír Křenek v hlavní roli Chlestakova, hejtmanova rodina - Josef Janota, Anna Hořeliová, Jana Kozoková a čtveřice vykutálených „padouchů“ soudce, poštmistr, inspektor a správce chudobince (Marek Drozd, Jiří Minarčík, Jiří Podešva a Roman Zeť). Jako sluha Osip exceluje Rostislav Dvořák. V menších rolích se představili Alena Janotová, Jitka Petřeková, Tereza Vašutová, Ondřej Valchář a Jan Štefaňák a nevedli si vůbec špatně. Je skvělé, že roste nová generace ochotníků, kterým nevádí věnovat čas a úsilí pro dobrou věc bez nároku na honorář. Důležití jsou také ti, co nejsou vidět, Jakub Podešva, Josef Špalek, Radek Janota, Jarka Adamová, Lenka Holčáková.

Chtěla bych poděkovat celému souboru za hezký zážitek a popřát hodně zdařilých repríz a hodně spokojených a rozesmátých diváků.

Jitka Ryplová, fotografie Jaromír Uherek

Koncert pěti klaunů...

... to byl dětský karneval, který se uskutečnil 3. 3. v tělocvičně OÚ. To se vám takhle rozhodne pět maminek, že uspořádají tuto tradiční akci pro děti. Zajistí sponzory, obstarají výzdobu, občerstvení, domluví hudební doprovod a navrch si ještě nacvičí zábavný program. Není asi těžké představit si, co to muselo stát úsilí, nervů, kolik hodin svého času této akci věnovali. A výsledek byl bezchybný (snad by to jen chtělo větší prostory, zájem byl totiž hodně velký). Dětské i dospělácké masky úžasné, o atmosféře ani nemluvě - konečně jak ukazují fotografie.

Poděkování patří OÚ za poskytnutí zázemí i ozvučení a všem velmi ochotným sponzorům, kteří tuto akci pomohli uspořádat v takovém rozsahu, v jakém proběhla. Zejména však ještě jednou díky všem aktivním lidem (rodičům), kteří se na organizaci karnevalu podíleli. Podle informací pořadatelů - finanční výtěžek z této akce bude použit na nákup sportovních pomůcek pro děti a na uspořádání dalších akcí.

Renata Holčáková

Resort Valachy zve na akce pro děti, závody, syrovou soutěž i setkání s Radimem Uzlem

Nenechtejte si ujít zajímavé akce, které se budou konat v údolí Lískové u tamních hotelů Resortu Valachy. Chystají se zde nejen tradiční akce pro rodiny s dětmi a sportovní události, ale i setkání se zajímavými a inspirativními osobnostmi, které mohou navštívit nejen hosté hotelů, ale i široká veřejnost.

Rodiny s dětmi jsou zvány 19. května na **Zábavnou neděli (nejen) s golfem**. Součástí zábavné trasy kolem hotelu Horal bude možnost vyzkoušet si nejen golf, ale i další sportovní a pohybové aktivity. Nebude chybět ani oblíbená Pohádková cesta lesem, která se uskuteční v neděli 9. června tradičně u hotelu Galik.

Sportovci se mohou zapojit do závodů seriálu Valachy tour - 4. května do Valachy duatlonu a 15. června do závodu horských kol Bike Valachy. Zajímavostí duatlonu je jeho rozšíření o novou kategorii rodinných štafet, určených vždy pro jednoho dospělého a jedno dítě.

Hotel Lanterna připravuje opět několik programů se zajímavými osobnostmi. Skvělou zábavu slibuje například program Veselé příhody z ordinace i soudní síně v podání předního českého sexuologa a především vtipného vypravěče Radima Uzla.

Více se dozvíte na www.valachy.cz

30. 3. Degustační večer s Pavlem Sapíkem (šéfkuchař Terasy U Zlaté studně)

1. 5. Snídaně s Ladislavem Špačkem a Janem Čenským

4. 5. Valachy duatlon

11. 5. Zahájení sezóny na terase na Horalu

18. 5. Soutěž o nejlepší valašský sýr

18. 5. Radim Uzel: Veselé příhody z ordinace i soudní síně

19. 5. Zábavná neděle (nejen) s golfem

9. 6. Pohádková cesta lesem u Galiku

15. 6. Bike Valachy

23. 6. Seminář s Janem Čenským na téma První dojem

Noční stopa Valachy byla rekordní

Kromě Karlovské padesátky hostí tradičně Velké Karlovice ještě jeden menší běžecký závod - Noční stopu Valachy. Ta se konala 9. února jako úvodní akce seriálu Valachy tour. Letošní vynikající sněhové podmínky se projevily v návštěvnosti. Na start se postavilo rekordních 290 dospělých a k tomu 190 dětí. Vítězem se stal Radim Srnský, který přijel závodit až ze Žďáru nad Sázavou, mezi ženami Lucie Krupová z Rožnova.

Martina Žáčková

Karlovská 50

Letošní ročník valašské „Marcialongy“ odstartovaly výstřely portášů v sobotu 16. ledna v deset hodin. Počasí bylo skvostné, atmosféra jedinečná a trať skvěle připravená, i když na několika místech museli pořadatelé sníh den před startem nahazovat ručně. Avšak letošní máza se mohla ukázat jako zrádná, jelikož v době startu byl sníh přemrzlý z minulé noci, během panujících jarních teplot v době závodu začal tát a podmínky se zcela změnily. Letos startovní listina evidovala 610 závodníků, kteří měli na výběr mezi 10km, 25km a 50km, jedním z významných závodníků byl také prof. MUDr. Jan Pirk, DrSc. Mezi muži na 50km v těsném finiši zvítězil Stanislav Řezáč před Václavem Sedláčkem, třetí byl Jiří Ročárek. V ženské kategorii jasně dominovala Adéla Boudíková, která zvítězila s téměř dvacetiminutovým náskokem na Ladu Lankovou a Marcelu Hlouškovou. Trať s distancí na 25km nejrychleji zdolal Piotr Michalek z Polska a mezi ženami se prosadila Monika Pokorná. Vítězové nejkratší trati na 10km se stali Ondřej Zadrobílek a Eliška Srnská. Na trati byli také vidět domácí biatlonisté, kteří se těší z nově vznikajícího biatlonového areálu v Miloňovkách, který je podporován Zlínským krajem.

Karlovskému biatlonu také dělá radost skokan sezony Jakub Štvrtecký, který letos již obíždí kolotoč světového poháru s mužským A-týmem, Kuba je momentálně na mistrovství světa ve Švédském Östersundu a nechal se slyšet, že se také těší na jaro, kdy nějakou chvíli bude zase zpátky ve Velkých Karlovicích.

Na fotografiích shora: Záběr ze startu Karlovské 50, Jakub Štvrtecký, Stanislav Řezáč, Adéla Boudíková - vítězka na trati 50 km, vítězové mužské a ženské kategorie.

Jakub Janík

Hasičské soutěže ve Velkých Karlovicích v roce 2019

- 11.5. obvodové kolo požárního sportu
- 2.6. pohár obce Velké Karlovice + dětská pohárová soutěž
- 12.7. noční TFA + dětské TFA
- 14.7. O Valašský širák
- 8.9. Karlovské šedesátky
- 15.9. Karlovský braňák
- 6.10. TFA Súkenická + dětské TFA

Souhrnný jízdní řád

pro Velké Karlovice si mohou zájemci
vyzvednout v informačním centru
u muzea nebo na obecním úřadě

Biatlon

„maturita - formalita, biatlon je priorita“

Jiří Ondřejka a Robert Valíček jakožto odchovanci našeho biatlonového týmu SKB Velké Karlovice se nadále připravovali v sezóně 2018/2019 pod vedením Lukáše Dostála, Jakuba Procházky a Simony Maříkové v letohradském klubu. Jako každý rok začíná příprava na sezonu střeleckým soustředěním v Letohradě. Tam se sportovci snaží po delší odpočinkové pauze naladit zbraň na sebe a oživuje se z předchozí sezóny rychlá manipulace, precizní najetí na terč a práce na spoušti.

Biatlon není jen o střelbě a o běhu, a proto také se převážně zařazuje do přípravy jízda na horských kolech. Každý rok se jezdí „polykat“ kilometry, kam jinam než k nám domů do Velkých Karlovic. Tuto část přípravy si letohradští sportovci velice vychvalují, neboť taková krajina je pro horská kola jako stvořená.

Během sezóny se trénovalo nejen v České republice, ale trénovalo se i v jiných zemích, kde je také biatlon velice populární sport. V letní přípravě se zavítalo do slovinské Pokljuky kde si sportovci vyzkoušeli tamní biatlonové tratě a prolezli každou škvíru Julských Alp. Bylo to krásné zpestření letní přípravy. Závěr letní dřiny tradičně vyvrcholil na konci letních prázdnin republikovým šampionátem v „domácím“ Letohradě, kde sportovci ukážou svoje kvality.

V podzimní části se dá říci, že tréninky bývají posledním doladěním na suchu a už se vyhlíží, kam se pojedje za první lyžovačkou.

Už 21. listopadu se užší výběr sportovců včetně Jiřího a Roberta vydal za prvním lyžováním do německé DKB - skisport haly v Oberhofu, kde se letos poprvé sžili s lyžemi. Následně se účastnili čtrnáctidenního soustředění v italském Livignu. Zde začala ta tvrdá práce na lyžích. Zde si borci mohli vyzkoušet jaké to je trénovat ve výšce nebo v teplotě, která klesala skoro až k -30° Celsia.

Natrénováno jest, teď se ta dřina musí prodat! Kluci v českém poháru vybojovali:

Robert v silné konkurenci obsadil 15. místo (ČP Nové Město na Moravě), 3. místo (ČP Letohrad) a 12. místo (MČR). Jiřího nejlepší dosažené výsledky: 2x 2. místo (ČP Jablonec nad Nisou) 1x 3. místo (ČP Nové Město na Moravě) a 2x titul mistra republiky (MČR Nové Město na Moravě, štafeta dvojic a stíhací závod). Těmito dosaženými výkony si vyjel svůj první start na světovém šampionátu ve slovenském Osrblie, kde si ve vytrvalostním závodě dojel pro 69. místo a v rychlostním závodě pro 84.místo.

Jiří Ondřejka

Hokej

Hokejová sezóna se nám blíží ke konci. Po základní části jsme skončili na druhém místě a díky letošnímu systému play-off se hrají dvě semifinálové série. 1. tým HC Retofy proti 4. HC Kunovice a 2. HC Velké Karlovice proti 3. Valmez Stars. V tuto chvíli je již play-off v plném proudu a naše semifinálová série proti Valmez Stars má za sebou již 4 utkání. V tuto chvíli je stav 2:2 na zápasy v sérii hrané na tři vítězné zápasy. Další zápas, který může rozhodnout o pokračování v cestě za finále, je v pátek 15. 3. 2019. Ve chvíli, kdy čtete tyto řádky, už je série rozhodnuta a my doufáme, že se nám ji podařilo obrátit v náš prospěch a hrajeme finále.

Martin Cigánik

Ve Velkých Karlovicích vzniká spolek seniorů

S novým rokem se uskutečnila první setkání seniorů v prostorách nad knihovnou. Vzhledem k tomu, že zájem je velký, konají se všechny přípravy k tomu, aby mohl vzniknout Spolek seniorů ve Velkých Karlovicích. V plánu jsou besedy, vycházky, zájezdy a mnoho dalšího. Více informací získáte u paní Jiřiny Chudějové na tel. čísle: 737 778 976.

Renata Holčáková, snímek archiv knihovny

Ročník XVII, číslo 66. Ev. číslo periodického tisku: MK ČR E 21757. Tisk Grafia Nova Zašová. Uzávěrka příštího čísla je 10. 6. 2019.

Četnost vydání: čtvrtletně, periodický tisk územního samosprávného celku.

Děkujeme přispěvatelům za jejich příspěvky a přejeme všem krásné Velikonoce. Za redakční radu J. Ryplová, D. Detriková, J. Rypl.

Zdraví
jako
vášeň

chytřá

211

ZDRAVOTNÍ POJIŠTOVNA
MINISTERSTVA VNITRA ČR

rodina

je u 211 a ví proč

Pomáháme plnit vaše předsevzetí

až 4 000 Kč pro 4člennou rodinu
třeba na sportovní aktivity

Přestupní termín pro změnu zdravotní pojišťovny platí
od 1. ledna do 31. března

infolinka: 844 211 211
www.211.cz